

ΓΝΩΣΤΑ ΚΑΙ ΑΓΝΩΣΤΑ

Γράφει ο Αντώνης Αμπανίδης → ampanidis@gmail.com

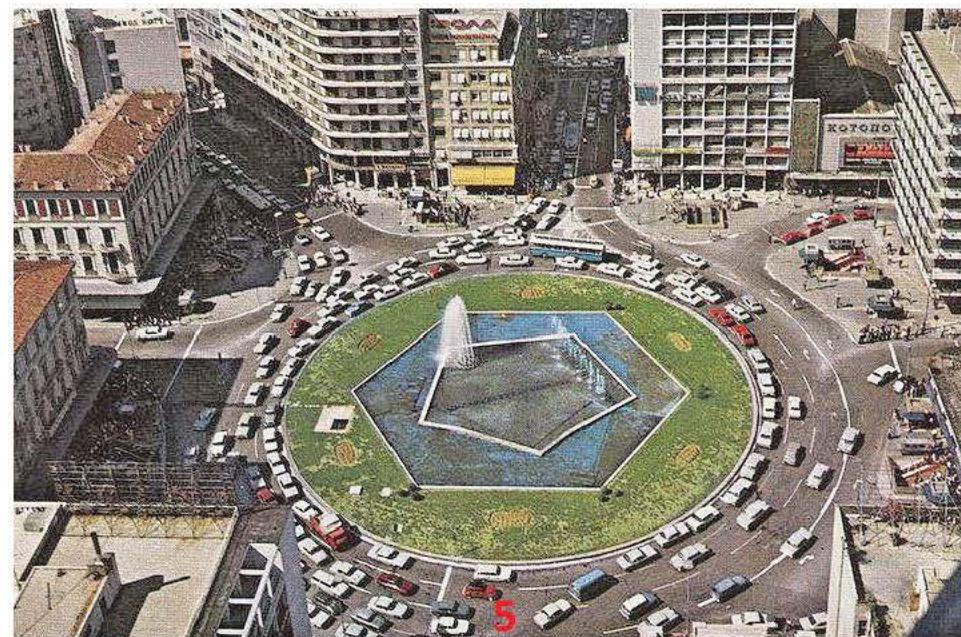

ΠΛΑΤΕΙΑ ΟΜΟΝΟΙΑΣ. ΡΑΝΤΕΒΟΥ ΣΤΟΥ ΜΠΑΚΑΚΟΥ

Mπορεί το σημερινό άρθρο να μην έχει καμία σχέση με την Αυστραλία αλλά έχει με τους χιλιάδες μετανάστες που σε άλλες εποχές κατεβαίνοντας από τα χωριά τους για να πάρουν το πλοίο για την νέα τους πατρίδα, υποχρεωτικά πέρναγαν από την Αθήνα. Και όπως ήταν φυσιολογικό μάς και πιο μεγαλούπολη ήταν τελείως διαφορετική από την επαρχιακή τότε Ελλάδα, υπήρχαν πολύ λίγα μέρη για να μπορεί κάποιος από την επαρχία να μπορέσει να κινηθεί. Κινητά δεν υπήρχαν, πιλεφωνική επικοινωνία δεν ήταν και πιο εύκολη και προσβασιμότητα της πλατείας μάς και συγκοινωνιακός κόμβος από όλες σχεδόν περιοχές της Αθήνας ήταν το αγαπημένο μέρος να συναντίσεις κάποιον. Κάπως έτσι χιλιάδες των μεταναστών από την πειραϊκή αλλά και νησιωτική Ελλάδα έδιναν τα ραντεβού τους ανεξάρτητα αν θα έφευγαν για Αυστραλία, Καναδά, Αμερική, Γερμανία. Ας πάμε όμως από την αρχή.

Ήταν μεσημέρι της 14ης Οκτωβρίου του 1862, όταν πλήθος Αθηναίοι έτρεξαν στην μέχρι τότε αποκαλούμενη πλατεία Οθωνος για να πανηγυρίσουν την έξωση του βασιλιά. Ο πρόεδρος της προσωρινής κυβέρνησης, Δημήτριος Βούλγαρης, απευθύνεται στους συγκεντρωμένους, οι οποίοι δίνουν όρκο ομονοίας επί της πλατείας, που σύμφωνα με τα λόγια του Βούλγαρη "...λαμβάνει το ωραίον της Ομονοίας όνομα...".

Η πλατεία προβλεπόταν στο πρώτο πολεοδομικό σχέδιο της Αθήνας που έγινε κατόπιν παραγγελίας του Όθωνα το 1834. Τα σχέδια έγιναν από τους αρχιτέκτονες Σταμάτη Κλεάνθη και Έντουαρτ Σάουμπερτ. Αρχικά ονομάστηκε πλατεία Ανακτόρων, καθώς εκεί επρόκειτο να κτιστούν τα βασιλικά ανάκτορα, όταν όμως τα σχέδια άλλαξαν, η περιοχή καθιερώθηκε ως το τέρμα του εξοχικού περιπάτου των Αθηναίων. Στη συνέχεια, μετονομάστηκε σε πλατεία Όθωνα προς τιμήν του βασιλιά και τελικά το 1862 σε πλατεία Ομονοίας λόγω των Πεδινών και των Ορεινών των δύο αντιμαχόμενων πολιτικών παρατάξεων που συμφίλιωσαν των οποίων εορτάστηκε εκεί. Κάπως έτσι ξεκίνα την ιστορία της Ομονοίας. Ενδοξα κι επαναστατικά, με οράματα και υποσχέσεις. Η ιστορία της Ομονοίας χαρακτηρίζεται από μια αύρα κοσμικής και μεσοαστικής Αθήνας σε συνδυασμό πάντα με τη νότα που της έδιναν οι εργατικές περιοχές που βρίσκονται κοντά της. Από την πλατεία ξεκινούν σημαντικές οδοί του κέντρου της πόλης: οι οδοί και λεωφόροι Σταδίου, Αθηνάς, Παναγή Τσαλδάρη (Πειραιώς), Πανεπιστημίου

Η πλατεία Ομονοίας με το σιντριβάνι. Κάτω: Το φαρμακείο Μπακάκου

ου, Αγίου Κωνσταντίνου και 3ης Σεπτεμβρίου. Αρχικά πιο ομώνυμη πλατεία είχε σχήμα έλλειψης, μετά όμως τροποποιήθηκε με την ενοποίηση τημάτων αυτής και την απομάκρυνση του τραμ που διερχόταν από την οδό Αθηνάς. Κάτω από την πλατεία διακλαδώνονται η γραμμή 1 με τη γραμμή 2 του μετρό.

Πολλά από τα παραδοσιακά κτήρια της πλατείας έχουν χαθεί, επιβιώνουν όμως το Μπάγκειο μεγάρο και το Μέγας Αλέξανδρος, που οικοδομήθηκαν τη δεκαετία του 1880 και λειτούργησαν αρχικά ως ξενοδοχεία.

Στα πρώτα χρόνια της ως πλατεία Ομονοίας ομορφαίνεται και δενδροφυτεύεται σε βαθμό που γίνεται καταπράσινη. Μια μαρμάρινη εξέδρα φιλοξενεί την μπάντα κάθε Κυριακή.

Το 1889, στο τέλος της Αθηνάς, οικοδομείται σε σχέδια του Ερνεστ Τούλερ το ξενοδοχείο Μέγας Αλέξανδρος, σήμα κατατεθέν της περιοχής, που οποία σταδιακά μετατρέπεται σε σημείο αναφοράς της κοινωνίκης κίνησης της πόλης. Ο ανταγωνισμός με το κοιμοπολίτικο Σύνταγμα εντείνεται όταν νέα στέκια ανοίγουν στην Ομόνοια. Δημιουργούνται άτυπα αναγνωστήρια με ορχήστρες και ζαχαροπλαστεία, που προσφέρουν μεγάλη ποικιλία από πάστες, γλυκά, παγωτά και πιδύποτα και ζυθοπολεία όπως η ιστορική Ηβη, στην οποία συγκεντρώνεται ο καλύτερος κόσμος της πρωτεύουσας. Η πλατεία Ομονοίας αναστάφηκε δύο φορές για να δημιουργηθούν σιδηροδρομικοί σταθμοί, το 1930 για τα έργα του πλεκτρικού σιδηροδρόμου και τη δεκαετία του 1990 για την κατασκευή της γραμμής 2 του μετρό, ενώ σημαντική υπόρεξη η κατάργηση του χαρακτηριστικού κυκλικού σχήματός της ενόψει της αναμόρφωσής της κατά την Ολυμπιάδα του 2004.

Αξίζει να σημειωθεί ότι το 1960, όταν ολοκληρώθηκαν τα έργα διαμόρφωσης της πλατείας, οι οδοί και λεωφόροι Σταδίου, Αθηνάς, Παναγή Τσαλδάρη (Πειραιώς), Πανεπιστημίου

σιμο σημείο στο κέντρο της Αθήνας. Παλιοί και νέοι Αθηναίοι αλλά και επισκέπτες της πόλης, έδιναν εκεί τα ραντεβού τους. Τα χρόνια όμως πέρασαν αλλάζοντας για πάντα τη φυσιογνωμία της πλατείας φτάνοντας στη σήμερα.

Η ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ

Ετοιμη, πιο εικόνα της πλατείας θα παραπέμπει ευθέως στον σχεδιασμό, τη δεκαετίας του '60 αλλά και στην περίοδο προτού η κατασκευή του μετρό αλλάξει ριζικά τη φυσιογνωμία της, δημιουργώντας κατά καιρούς πολυάριθμα προβλήματα στεγανόποτα στην τοιμενίεια πλάκα.

Αυτό, όπως όλα δείχνουν, θα γίνει σύντομα -εκτιμάται ώρας το τέλος του μήνα-, οπότε και πιο λόγια παθητικά αυτή η πλατεία θα παραδοθεί στους κατοίκους και επιχειρηματίες που δραστηριοποιούνται στην «καρδιά» της πρωτεύουσας και δικαίως χρόνια τώρα διαμαρτύρονται για την εγκατάλειψη και την υποβάθμισή της.

Οι εργασίες, σύμφωνα με τη δημοτική Αρχή, βρίσκονται στην τελευταία ευθεία. Η πλατεία, ύστερα από πειραματισμούς χρόνων, σήμερα διαμορφώνεται έτσι ώστε να ζωντανέψει τον αστικό χώρο και να γίνει ξανά σημείο αναφοράς για τους κατοίκους, τους επισκέπτες και τους επιχειρηματίες που δραστηριοποιούνται στην περιοχή.

Το σημερινό σιντριβάνι θα έχει 13 πίδακες, 188 δέομες νερού και 90 υποβρύχιους προβολείς. Μάλιστα, άλλο ένα χαρακτηριστικό της ανανέωσης είναι ότι το απέραντο τοιμέντο που «σκοτείνιαζε» τον χώρο θα απομακρυνθεί, όσο αυτό είναι δυνατό, και τη θέση του προβλέπεται να πάρει το πράσινο (γκαζόν).

Στο συγκεκριμένο project, σημειώνεται ότι συμμετέχουν χορηγοί ιδιώτες. Τον περασμένο Οκτώβριο το Δημοτικό Συμβούλιο έκανε δεκτές τις πράξεις δωρεάς της τεχνικής εταιρίας «Ηλέκτωρ», του Κοινωφελούς Ιδρύματος Λαοκαρίδη και της Fontana Fountains να συμβάλουν στην κατασκευή του σιντριβανιού.

